

Εξωδικαστική ρύθμιση επιχειρηματικών οφειλών: Δίκαιη και πραγματική λύση στα «κόκκινα δάνεια» ή συγχωροχάρτι σε μπαταχτσήδες;

Η δρομολογούμενη νομοθετική πρωτοβουλία για την «εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων» απασκοπεί στην αντιμετώπιση του εκρηκτικού προβλήματος των «κόκκινων» επιχειρηματικών δανείων. Το νομοσχέδιο που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, ωστόσο, ήταν κατώτερο των προσδοκιών καθώς δεν περιείχε αυστηρές δικλείδες ασφαλείας. Ενδεικτικά, το σχέδιο αυτό κινδύνευε να μετατραπεί σε μηχανισμό μαζικής επιβράβευσης συστημικών κακοπληρωτών σε βάρος τελικά των συνεπών φορολογουμένων και δανειοληπτών που θα αποδειχθούν για άλλη μια φορά τα «συνήθη κοροϊδα», Αυτό θα είχε καταστροφικές συστημικές συνέπειες καθώς θα αύξανε κατακόρυφα τον «ηθικό κίνδυνο» σε μια αποδυναμωμένη, από πολυετή και σοβαρά σφάλματα πολιτικής, οικονομία οδηγώντας το εγχείρημα σε αποτυχία ανάλογη, στην καλύτερη περίπτωση, αυτής του «Νόμου Κατσέλη».

Αυτός ο κίνδυνος μπορεί να αποφευχθεί αν α) ο νόμος προβλέπει την ενεργοποίηση μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας που θα μπορεί γρήγορα και αποτελεσματικά να διαχειριστεί τον μεγάλο όγκο εισερχόμενων αιτήσεων, εντοπίζοντας και οδηγώντας στην εύκολη και ταχεία απόρριψη τις αιτήσεις κακόπιστων και μη συνεργάσιμων οφειλετών, β) αυξήσει την περιορισμένη συμμετοχή του Δημοσίου στις διαγραφές οφειλών στο σύνολο των απαιτήσεων του και γ) οι σύνθετες και μεγάλης αξίας περιπτώσεις ενταχθούν στις δοκιμασμένες διαδικασίες του Άρθρου 99, με την πρόβλεψη όμως της ουσιαστικής συμμετοχής του δημοσίου στις διαγραφές απαιτήσεων. Αν γίνουν αυτά, θα μπορέσει ταυτόχρονα να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένας τυποποιημένος, πραγματικά εξωδικαστικός, μηχανισμός για την πλειοψηφία των περιπτώσεων αλλά και να υπάρχει η απαραίτητη ευελιξία σύνταξης και εφαρμογής πιο σύνθετων συμφωνιών αναδιάρθρωσης για τους μεγάλους οφειλέτες. Για να έχει επιτυχία όμως το εγχείρημα δεν αρκούν ούτε αυτά. Θα πρέπει επιπλέον να υιοθετηθεί, με οριζόντια εφαρμογή σε όλες τις προ-πτωχευτικές διαδικασίες, και η διάταξη για το ακαταδίωκτο των στελεχών τραπεζών και δημοσίου, να επιλυθούν με ομοίμορφο τρόπο μια σειρά από σύνθετα φορολογικά ζητήματα και να αξιολογηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν διαγραφές, χωρίς συμπληρωματικούς όρους, σε όλες τις αγορές και ιδιαίτερα τις ολιγοπωλιακές. Η παρούσα μελέτη δείχνει πως η σύνταξη ενός νόμου που να τα προβλέπει όλα αυτά είναι, από τεχνικής πλευράς, εφικτή.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

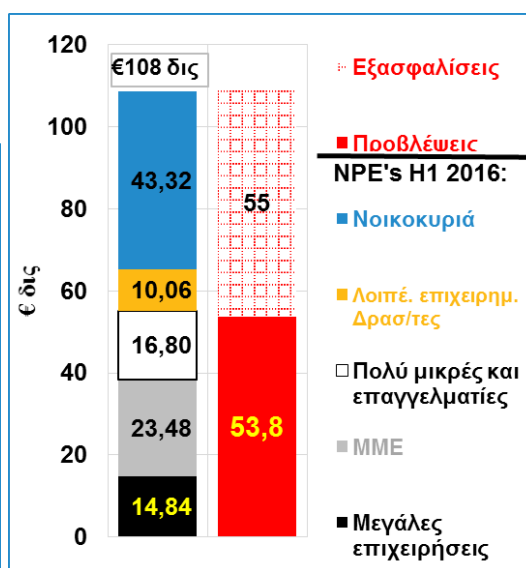
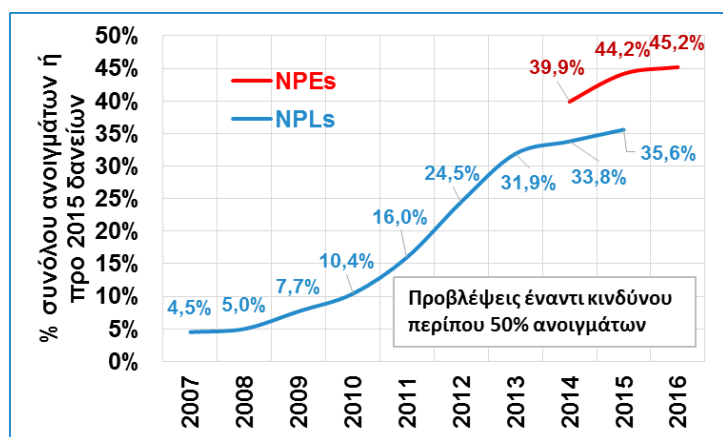
E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Η εκτίναξη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ή «κόκκινων δανείων») σε επίπεδα που πλέον αποτελούν κεφαλιώδες πρόβλημα για την οικονομία και κοινωνία, καθώς και βαρίδι στην ανάκαμψη της χώρας (Δ1), δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της πρωτοφανούς σε βάθος και διάρκεια, για χώρα σε καιρό ειρήνης, κρίσης. Είναι και αποτέλεσμα σημαντικών ατελειών του θεσμικού πλαισίου, που αποθαρρύνει μέχρι και σήμερα τη διαγραφή δανείων και απαιτήσεων, παρόλο που τα ποσά εγγυήσεων και προβλέψεων για κινδύνους των τραπεζών κινούνται αθροιστικά στο ύψος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Ως συνδυασμός αυτών, το πρόβλημα τώρα έχει λάβει ασυνήθιστα μεγάλες διαστάσεις, απαιτώντας ταχεία και αποφασισμένη δράση, πριν το μέγεθος και εύρος του προβλήματος εδραιώσει έναν ανατροφοδοτούμενο, και με αρνητική επίπτωση στην οικονομία και κοινωνία, μηχανισμό.

Δ1. Εξέλιξη και διάρθρωση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και προβλέψεων. NPE: Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα. NPL: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια. (Τράπεζα της Ελλάδος)

Ανάμεσα σε όσους επιχειρούσαν καλόπιστα στα χρόνια της κρίσης και διοίκησαν με επιμέλεια, αλλά υπέκυψαν από την ένταση και διάρκεια αυτής, στη χρηματοδοτική ασφυξία της χώρας και την παράλληλη εκτίναξη των φορολογικών και άλλων υποχρεώσεων προς το κράτος, εύκολα παρείσφρησαν και οφειλότες που θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, αλλά προσδοκώντας μια οριζόντια σεισάχθεια επιλέγουν συνειδητά να μην το πράξουν.

5 προϋποθέσεις επιτυχίας για την επιχειρηματική «δεύτερη ευκαιρία»:

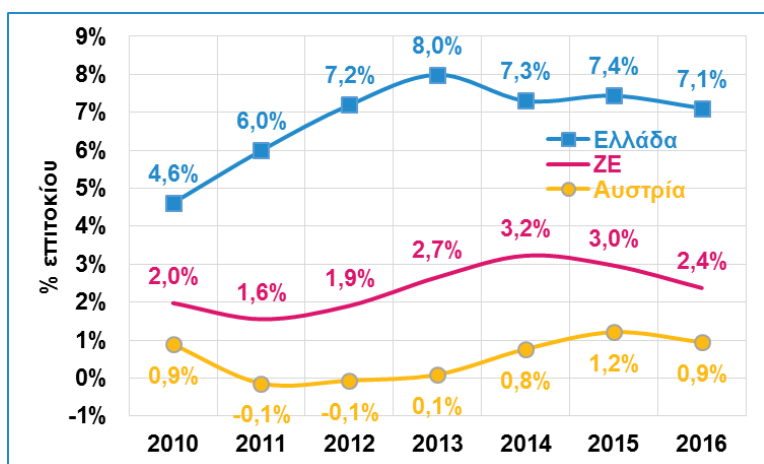
1. Διάσωση επιχειρήσεων, όχι διοικήσεων
2. Όχι συγχωροχάρτι στους συστημικούς απατεώνες
3. Ξεχωριστή, ευέλικτη και θεσμικά ισχυρή διαδικασία για τις μεγάλες υποθέσεις
4. Πραγματικός εξωδικαστικός μηχανισμός για τις απλές υποθέσεις
5. Ουσιαστική και ισότιμη συμμετοχή του Δημοσίου στη διαγραφή χρεών

Ο αριθμός και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτών των συστημικών κακοπληρωτών διαφέρει ανά κατηγορία οφειλέτη και συνεπώς απαιτούνται προσεκτικοί σχεδιασμοί, χωριστά για μικρούς και μεγάλους οφειλέτες, ώστε αυτοί να μην επιβραβευτούν, εις βάρος καταρχήν όσων παρέμειναν συνεπείς έναντι του κράτους και ιδιωτών πιστωτών όλα αυτά τα χρόνια αλλά και, τελικά, όλου του κοινωνικού συνόλου.

Ενώ στην περίπτωση των πολλών μικροοφειλετών η επιβράβευση των κακοπληρωτών θα δημιουργήσει εύλογα αισθήματα αγανάκτησης στους συνεπείς, εδραίωνοντας μια λογική ασυνέπειας που τελικά απλά θα [εμποδίσει την ευκολότερη χρηματοδότηση της οικονομίας](#), στην περίπτωση μεγαλοοφειλετών ειδικά σε ολιγοπωλιακές αγορές μπορεί η επιβράβευσή τους να οδηγήσει μέχρι και σε αναδιανομή μεριδίων αγοράς. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι συνεπείς επιχειρήσεις που είναι αποδυναμωμένες από την πληρωμή των υψηλών, λόγω ρίσκου χώρας και αποπληθωρισμού, πραγματικών επιτοκίων επί δυσεύρετων δανείων (**Δ2**) και υψηλών φόρων θα βρεθούν ξαφνικά απέναντι σε αναγεννημένους ανταγωνιστές με παλιές διοικήσεις που έχουν αναδιαρθρώσει τις οφειλές τους, ο οποίος προέκυψαν ακριβώς επειδή τόσα χρόνια δεν ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους.

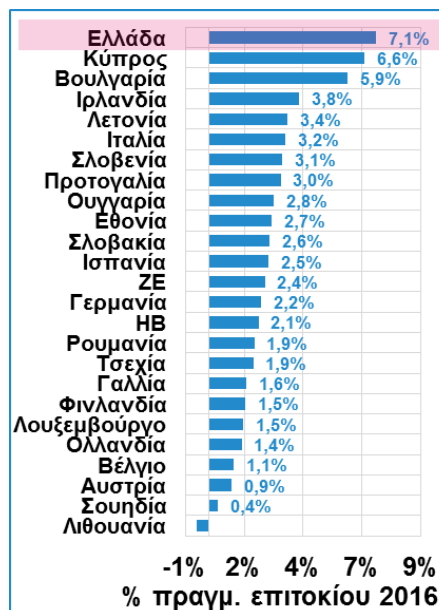
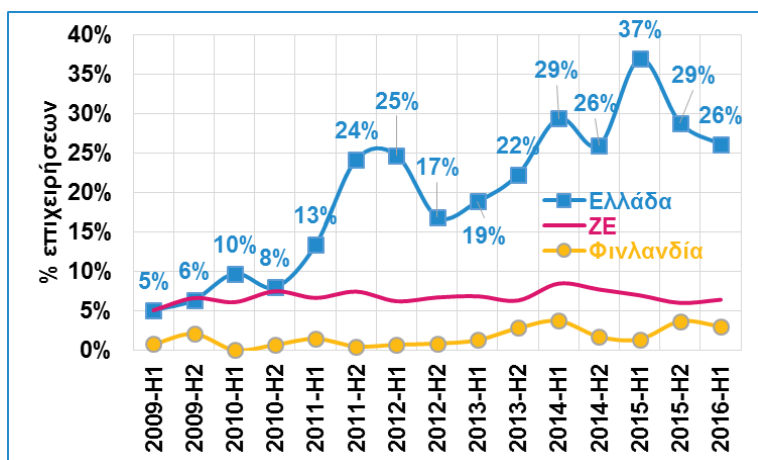
Δ2α. Πραγματικά επιτόκια για επιχειρηματικά δάνεια σε Ελλάδα και Ζώνη Ευρώ. (ΕΚΤ, υφιστάμενο υπόλοιπο δανείων προς επιχειρήσεις με ωρίμανση έως 1 έτος μείον Eurostat HICP % ετήσια μεταβολή με σταθερούς φόρους)

Γίνεται εύκολα αντιληπτό πως η άσκηση μαζικής ρύθμισης οφειλών αποτελεί, [όπως επιβεβαιώνει και η διεθνής εμπειρία ήδη σε ανύποπτο χρόνο προ της κρίσης](#) και [πριν το ζήτημα γίνει σημαντικό σε πολλές χώρες](#), μια άσκηση λεπτών ισορροπιών ανάμεσα σε δύο αντιφατικούς στόχους. α) την πραγματική ανάγκη προσαρμογής οφειλών που αποτελούν κληρονομιά της δετούς κρίσης και λειτουργούν σαν βαρίδι στην ανάκαμψη και χρηματοδότηση της οικονομίας και, β) την προστασία των όρων ανταγωνισμού, ως προϋπόθεση προσέλκυσης των νέων ποιοτικών επενδύσεων που χρειάζονται για την ουσιαστική ανάκαμψη της χώρας, και οι οποίες δεν θα έρθουν στην -ήδη με κακή φήμη για επενδύσεις- Ελλάδα αν δουν για άλλη μια φορά πως στη χώρα μας «το παιχνίδι συνεχίζει να παίζεται με σηματοδωμένες τράπουλες».

Δ2β. % επιχειρήσεων που αποθαρρύνονται από την υποβολή αίτησης για δάνειο (EKT SAFE, H1 2016)

Η επίτευξη αυτής της λεπτής ισορροπίας είναι δύσκολη άσκηση και δεν αφήνει περιθώρια για λάθη.

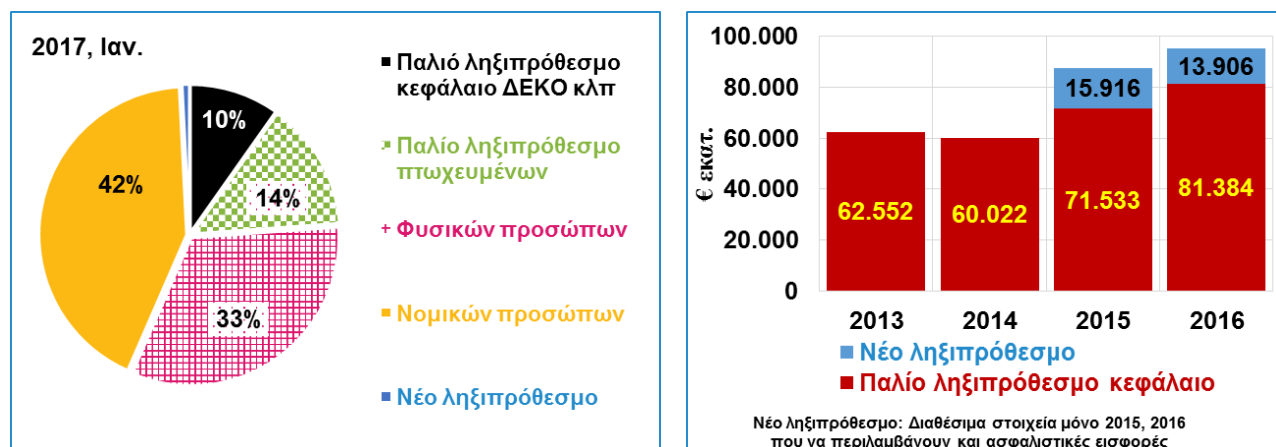
Ένα τέτοιο, σοβαρό, λάθος θα ήταν η διατήρηση της πρόβλεψης του νομοσχεδίου που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση για υπέρμετρη προστασία των απαιτήσεων του δημοσίου, τόσο στο επίπεδο του κεφαλαίου όσο και -μέσω άγνωστου περιεχομένου – προς έκδοση υπουργικής απόφασης που θα ρυθμίζει το ζήτημα των προσαυξήσεων και προστίμων. Αν και η διστακτικότητα του κράτους στη διαγραφή των απαιτήσεων του είναι κατανοητή, ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ιδιωτικού τομέα έχει γίνει διεθνώς αποδεκτός, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία του εγχειρήματος σε ό,τι αφορά την επανα-ενεργοποίηση της αναπτυξιακής προοπτικής της ιδιωτικής οικονομίας.

Ειδικά η υπέρμετρη αυτή προστασία των απαιτήσεων του δημοσίου συνυπάρχει στο κείμενο του νομοσχεδίου της διαβούλευσης με την ισότιμη, με το σύνολο των απαιτήσεών του, συμμετοχή του κράτους στο μηχανισμό λήψης αποφάσεων. Με απλά λόγια, το κράτος ψηφίζει μεν με απαιτήσεις του για τη μείωση του συνόλου των οφειλών, αλλά την ίδια ώρα οι δικές του απαιτήσεις έχουν προστασία από τη μείωση! Αυτή η ανισορροπία, και η προσπάθεια του νομοσχεδίου να τη χειριστεί, δημιούργησε την ανάγκη σχεδιασμού ενός άκομψου μηχανισμού ο οποίος παρουσιάζει πολλές και σοβαρές νομικές αδυναμίες.

Η άσκηση μαζικής ρύθμισης οφειλών αποτελεί μια άσκηση λεπτών ισορροπιών ανάμεσα σε δύο αντιφατικούς στόχους: α) την πραγματική ανάγκη προσαρμογής οφειλών στην πραγματικότητα μιας φτωχότερης οικονομίας και β) την προστασία των όρων ανταγωνισμού, ως προϋπόθεση προσέλκυσης των νέων ποιοτικών επενδύσεων.

Οι δημοσιογραφικές πληροφορίες για τη γενναία πλέον συμμετοχή του δημοσίου στις αναδιαρθρώσεις οφειλών, και ταυτόχρονα για τη συμμετοχή του στη λήψη αποφάσεων με τρόπο πιο αναλογικό ως προς τις απαιτήσεις που εκθέτει στις συνέπειες μιας συμφωνίας αναδιάρθρωσης, αποτελούν μια σημαντική εξέλιξη, εφόσον επαληθευτούν, λόγω του ύψους στο οποίο έχουν πλέον ανέλθει οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το δημόσιο, μεγάλο μέρος των οποίων μάλιστα αφορά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχεύσει (Δ3).

Δ3. Εξέλιξη ληξιπρόθεσμων οφειλών ιδιωτών προς το κράτος. (ΑΑΔΕ, Ιαν. 2017)

Μια τέτοια εξέλιξη επιτρέπει την υιοθέτηση και άλλων βελτιώσεων, που ως σύνολο μπορούν πράγματι να διασφαλίσουν τη λειτουργία ενός μηχανισμού που θα φέρει τα επιθυμητά μακροοικονομικά αποτελέσματα τηρώντας και τις απαραίτητες ισορροπίες στα ζητήματα του «ηθικού κινδύνου».

Καταρχήν, θα πρέπει να λειτουργεί εξ'αρχής η ηλεκτρονική πλατφόρμα που θα μπορεί να συλλέγει στοιχεία από ηλεκτρονικές πηγές, να διασταυρώνει αυτόματα τους ισχυρισμούς του οφειλέτη τουλάχιστον ως προς βασικές παραμέτρους και να διευκολύνει τη διαδικασία συντονισμού των πιστωτών αλλά και διακίνησης του φακέλου πληροφοριών με τυποποιημένες διαδικασίες.

Μόνον έτσι, θα είναι ρεαλιστικό να αναμένει κανείς τη ταχεία διαχείριση εκατοντάδων, ίσως, χιλιάδων αιτήσεων, την αξιολόγησή τους και την ταχεία δυνατότητα εντοπισμού των αιτήσεων που έχουν ελλείψεις λόγω κακόβουλης υποβολής από κακόπιστους πιστωτές, με ιστορικό μη συνεργασίας. Αυτοί απλά θα αποσκοπούν στη δικαστική προστασία που προσφέρει η υποβολή αίτησης. Καταρχήν μέσω αναστολής του κώδικα δεοντολογίας των τραπεζών και, στη συνέχεια και ύστερα από σχετική δικαστική απόφαση, την πλήρη αναστολή εκτέλεσης. Επιπλέον, θα ευελπιστούν σε ένα μηχανισμό που δεν θα καταγράφει ή θα αξιολογεί το ιστορικό κακόπιστης συμπεριφοράς που έχουν επιδείξει στο κρίσιμο, προ της υποβολής της αίτησης, χρονικό διάστημα.

Ο μόνος τρόπος αποτροπής μιας τέτοιας κατάχρησης του νομοσχεδίου είναι η διασφάλιση ότι η εκκαθάριση των αιτήσεων θα γίνει ταχύτατα, με τις αιτήσεις που δεν εμπίπτουν στον τύπο ή το πνεύμα του νόμου. Γρήγορα δηλαδή, να απορρίπτονται ή να καταλήγουν χωρίς συμφωνία. Επίσης, η διασφάλιση του συστήματος έναντι καταχρήσεων προϋποθέτει η αίτηση να συνοδεύεται και από καταγραφή του ιστορικού συνεργασίας του οφειλέτη ή τη δυνατότητα διερεύνησης αυτού, όταν υπάρχουν ενδείξεις για συστηματικά κακόπιστη συμπεριφορά στο διάστημα που προηγείται της υποβολής της αίτησης. Αυτές οι δικλείδες είναι προϋπόθεση και για να διασφαλιστεί ότι οι καλόπιστοι αιτούντες θα έχουν μια αποτελεσματική και ταχεία εξέταση της αίτησής τους, η οποία γρήγορα και σε προβλέψιμο χρόνο θα τους δώσει την πραγματική «δεύτερη ευκαιρία» που θα ωφελήσει του ίδιους αλλά και την οικονομία ως σύνολο.

Είναι κρίριας σημασίας, να αποτρέψουμε τους κακόπιστους οφειλέτες από το να υποβάλλουν αιτήσεις που θα υπερφορτώνουν το σύστημα. Για να επιτευχθεί τούτο, δεν πρέπει να υιοθετηθεί βιαστικά, ένας ελλατωματικός μηχανισμός που δεν θα λύνει το πρόβλημα και δεν θα μπορέσει να διαχωρίσει τους καλόπιστους από τους κακόπιστους οφειλέτες.

Είναι κρίριας σημασίας, να αποτρέψουμε τους κακόπιστους οφειλέτες από το να υποβάλλουν αιτήσεις που θα υπερφορτώνουν το σύστημα. Για να επιτευχθεί τούτο, δεν πρέπει να υιοθετηθεί βιαστικά, ένας ελλατωματικός μηχανισμός που δεν θα λύνει το πρόβλημα και δεν θα μπορέσει να διαχωρίσει τους καλόπιστους από τους κακόπιστους οφειλέτες. Πρέπει δηλαδή να υιοθετηθεί ο μηχανισμός εκείνος που θα είναι προς όφελος των καλόπιστων οφειλετών, αυτών που πραγματικά το αξίζουν.

Η ρεαλιστική προσέγγιση ως προς τη μαζική διαχείριση των πολλών μικρότερων υποθέσεων αντιμετωπίζει όμως διαφορετικές προκλήσεις από τη διαχείριση των λίγων και μεγάλης αξίας υποθέσεων. Συνεπώς, η αντιμετώπιση των προκλήσεων της πρώτης κατηγορίας δεν εξασφαλίζει αυτόματα την επίλυση των προκλήσεων που θέτει η διαχείριση των δεύτερων. Σχετικά, θα πρέπει οι 3 κατηγορίες οφειλετών που έχουν διαμορφωθεί στο νομοσχέδιο, κάτω των €50.000, από €50.000 έως €2 εκατ. και άνω των €2 εκατ., να αντιμετωπιστούν βάσει διαδικασιών που να είναι λειτουργικές για τα χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας. Η προσαρμογή στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας, και ειδικότερα ο αριθμός πιστωτών και η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, δεν θα πρέπει να συγχέονται με δήθεν απλοποιημένες διαδικασίες που μπορεί να οδηγήσουν τελικά σε μεγάλα προβλήματα.

Η ρεαλιστική προσέγγιση ως προς τη μαζική διαχείριση των πολλών μικρότερων υποθέσεων αντιμετωπίζει όμως διαφορετικές προκλήσεις από τη διαχείριση λίγων και μεγάλης αξίας υποθέσεων.

Οι λίγες, μεγάλης αξίας, περιπτώσεις οφειλών συχνά είναι και πολύπλοκες. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν είναι μόνο μεγαλύτερα τα ποσά, αλλά και ο αριθμός των πιστωτών ο οποίος αυξάνει. Επιπλέον, ενώ στις μικρές επιχειρήσεις συνήθως η επιλογή είναι ανάμεσα στο κλείσιμο ή την απλή διαγραφή οφειλών με διατήρηση του ίδιου επιχειρηματία, στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις η πώληση περιουσιακών στοιχείων, οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου ή η χρήση δικαιωμάτων προαίρεσης, οι κεφαλαιοποιήσεις οφειλών και οι αλλαγές στη διοίκηση αποτελούν συνήθη πρακτική σε σχέδια αναδιάρθρωσης.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι προβλέψεις του νομοσχεδίου στον περιορισμό της διαδικασίας σε συμφωνίες που έχουν ως ουσιώδεις όρους μόνο την πληρωμή δόσεων, περιορίζει σημαντικά την ευελιξία και άρα και τις πιθανότητες επιτυχίας ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Αυτό ισχύει ειδικά στην περίπτωση που η συμφωνία θα προβλέπει δικαιώματα προαίρεσης. Μια λύση θα ήταν το νομοσχέδιο να προβλέπει ότι όλοι οι όροι της ελεύθερης συμφωνίας θα είναι ουσιώδεις, με την παραβίαση τους να επισύρει ακυρότητα.

Διαδικαστικά ο προτεινόμενος μηχανισμός περιορίζει την ευελιξία που χρειάζονται οι σύνθετες περιπτώσεις, για παράδειγμα μέσω των χρονικών ορίων που θέτει για τη διαπραγμάτευση και την εκπόνηση του σχεδίου

βιωσιμότητας ή μέσω του πολύπλοκου μηχανισμού διατύπωσης και αξιολόγησης αντιπροτάσεων. Για τον λόγο αυτό, θα ήταν προτιμότερο οι αιτήσεις επιχειρήσεων με οφειλές άνω των €2 εκατ. να προωθούνται απευθείας στις διαδικασίες του Άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα (N3588/2007). Επισημαίνουμε επίσης ότι οι σχετικά λίγες, μεγάλης αξίας, περιπτώσεις θα είναι ένα διαχειρίσιμο βάρος για τη Δικαιοσύνη. Επίσης, το πλαίσιο του Άρθρου 99 είναι δοκιμασμένο και προσφάτως έχει υποστεί και ορισμένες βελτιώσεις στα σημεία. Η δικαστική εμπλοκή για τις μεγάλες υποθέσεις όπου υπάρχουν συνήθως και αντικρουόμενα συμφέροντα θα προσφέρει την απαραίτητη νομική κάλυψη στη συμφωνία. Μάλιστα, αυτή η οδός θα μπορούσε να είναι υποχρεωτική για τις περιπτώσεις με οφειλές άνω των €2 εκατ. και προαιρετική για τις περιπτώσεις με χαμηλότερες οφειλές μεν, αλλά που η πολύπλοκη φύση τους επιβάλλει την ευελιξία και θεσμική βεβαιότητα που προσφέρει το Άρθρο 99. Παράλληλα, μπορεί να διατηρηθεί η καταρχήν πρόβλεψη για μετάπτωση από το Άρθρο 99 στον εξωδικαστικό μηχανισμό αν η υπόθεση είναι τελικά απλή και υπάρχει σχετική συμφωνία.

Ο εμπλουτισμός του Άρθρου 99 με τη συμμετοχή του δημοσίου στις αναδιρθρώσεις οφειλών θα δημιουργούσε και τις προϋποθέσεις εξάλειψης της δικαστικής εμπλοκής στις απλές περιπτώσεις.

Ένα κρίσιμο στοιχείο που έλειπε μέχρι σήμερα από τη διαδικασία του Άρθρου 99 του Ν 3588/2007, και που δεν το καθιστούσε ελκυστικό, ήταν η μη συμμετοχή, πέρα από απλές ρυθμίσεις, του δημοσίου στην ουσιαστική αναδιάρθρωση οφειλών. Πλέον, οι δημοσιογραφικές πληροφορίες για συμφωνία σχετικά με τη συμμετοχή του στον εξωδικαστικό μηχανισμό καθιστά ρεαλιστικό το αίτημα να προβλεφθεί και στις διαδικασίες του Άρθρου 99 για τις μεγάλες υποθέσεις. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την τροποποίηση του Άρθρου 102 του Ν 3588/2007. Έτσι θα καταστεί ελκυστική μια πρόβλεψη μεταφοράς των σύνθετων περιπτώσεων που καταθέτουν αίτηση ρύθμισης οφειλών στη διαδικασία του Άρθρου 99.

Μια τέτοια εξέλιξη θα δημιουργούσε και τη δυνατότητα μείωσης ή και πλήρους εξάλειψης της δικαστικής εμπλοκής στις απλές περιπτώσεις, όπου οι πιστωτές είναι λιγότεροι, τα χρηματικά ποσά μικρότερα, τα συμφέροντα λιγότερο αντικρουόμενα και η αναδιάρθρωση συνήθως περιορίζεται σε απλή διαγραφή οφειλών προς τράπεζες και το δημόσιο. Όπως ισχύει για τις συμφωνίες που επιτυγχάνονται μετά από διαμεσολάβηση, θα μπορούσε να αρκεί η απλή επικύρωση από τη γραμματεία του δικαστηρίου, κυρίως για λόγους τήρησης της δημοσιότητας ή και η συμφωνία να παραμείνει εντελώς εκτός δικαστικού συστήματος με μια απλή καταχώρηση στο ΓΕΜΗ. Μια τέτοια πρόβλεψη θα προστάτευε την προσπάθεια από τη, δυνητικά νομικά επικίνδυνη, δημιουργία συμφωνιών δυο ταχυτήτων, όπου κάποιες μόνο θα έχουν την προαιρετική, κατά το Άρθρο 12 παράγραφος 1 του νομοσχεδίου, δικαστική επικύρωση. Επίσης, θα προστάτευε τη διαδικασία από τους νομικούς κινδύνους που ενέχει η επικύρωση από πολυμελές πρωτοδικείο μιας συμφωνίας την οποία το δικαστήριο κρίνει μόνο επί διαδικαστικών ζητημάτων. Στις υφιστάμενες προβλέψεις του νομοσχεδίου είναι εύκολο να διακρίνει κανείς την προοπτική άσκησης τριτακοπών που θα οδηγήσουν στη δικαστική κρίση του συνόλου της συμφωνίας ή της προσφυγής πιστωτών σε τριτοβάθμια δικαστήρια που θα θέσουν υπό αμφισβήτηση όλες τις συμφωνίες, και όχι μόνο όσες έχουν εξασφαλίσει την προαιρετική δικαστική επικύρωση.

Έχοντας διασφαλίσει την ταχεία, προστατευμένη από καταχρήσεις κακόπιστων οφειλετών, διαχείριση των πολλών υποθέσεων μικρότερης αξίας και μέσω μιας διαδικασίας που εμπλέκει τη Δικαιοσύνη μόνο σε επίπεδο γραμματειακής επικύρωσης και με ενιαίο πάντα τρόπο, και έχοντας επεκτείνει την ουσιαστική συμμετοχή του Δημοσίου στις διαγραφές και στη διαδικασία του Άρθρου 99, στο οποίο θα παραπέμπονται οι πιο δύσκολες περιπτώσεις, απομένει η επίλυση και ορισμένων οριζόντιων ζητημάτων για την ολοκλήρωση των επεμβάσεων που θα εξασφαλίσουν την επιτυχία του εγχειρήματος. Αυτές αφορούν α) τις ευθύνες

τραπεζικών στελεχών που διαγράφουν οφειλές αλλά και τις αντίστοιχες ευθύνες στελεχών του δημοσίου και, β) την αντιμετώπιση μιας σειράς κρίσιμων φορολογικών ζητημάτων που έπονται μιας διαγραφής οφειλής. Συγκεκριμένα:

A) Σήμερα, οι τράπεζες δυσκολεύονται να διαγράψουν δάνεια τα οποία πλέον ούτε εξυπηρετούνται και ούτε έχουν ρεαλιστικές προοπτικές να εξυπηρετηθούν ξανά στο μέλλον, καθώς τα στελέχη τους που θα προχωρήσουν σε τέτοια διαγραφή εκτίθενται προσωπικά σε τεράστιους νομικούς κινδύνους. Η δυνατότητα άσκησης εις βάρος τους διώξεων, ακόμα και αν σύμφωνα με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία το στέλεχος έχει ενεργήσει καλή τη πίστη, σημαίνει ότι η σταδιοδρομία τους και η προσωπική ζωή του στελέχους, και της οικογένειάς του, θα έχει καταστραφεί μέσω μιας πολυδάπανης δικαστικής διαδικασίας, η οποία έχει την προοπτική να τελεσιδικήσει ίσως και σε 15-20 χρόνια. Για ένα στέλεχος ηλικίας άνω των 45 ετών αυτό σημαίνει έναν υπόλοιπο επαγγελματικό και βιολογικό βίο σε ομηρεία μιας μεγάλης δικαστικής αβεβαιότητας.

Ένα τραπεζικό στέλεχος που διαγράφει ένα δάνειο ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες που έχουν εγκρίνει οι εποπτικές αρχές δεν θα πρέπει να φοβάται ότι θα βρεθεί μπλεγμένο για 15-20 χρόνια σε μια πολυδάπανη δικαστική περιπέτεια.

Η προοπτική, ακόμα και με μικρή πιθανότητα, να εμπλακεί ένα στέλεχος σε τόσο μακροχρόνια δικαστική περιπέτεια, ακόμα και αν θεωρεί σχεδόν βέβαιη την αθώωσή του, υποχρεώνει τα τραπεζικά στελέχη να επιλέξουν την «ασφάλεια της αδράνειας». Σχετικά, έχει ήδη συζητηθεί η ανάγκη να περιοριστεί η δυνατότητα αδιάκριτης άσκησης αγωγών και μηνύσεων εις βάρος τραπεζικών στελεχών. Ο περιορισμός αυτός πρέπει να αφορά μόνο τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες τα στελέχη κινούνται εντός σαφώς προκαθορισμένων από τον εργοδότη τους πλαισίων, τα οποία με τη σειρά τους θα έχουν συμφωνηθεί με τις εποπτικές αρχές. Επίσης, ο περιορισμός αυτός πρέπει να έχει ισχύ για το σύνολο των προ-πρωχευτικών και πρωχευτικών διαδικασιών.

Επιπλέον, το υφιστάμενο νομοσχέδιο προσπαθεί να θεσμοθετήσει σειρά κανόνων εμπλοκής του κράτους. Καταρχήν για την αυτόματη στήριξη από το κράτος όσων στελεχών του υποστηρίζουν μια διαγραφή σε μικροοφειλές, και την αυτόματη στήριξη της «πλέον συμφέρουσας» για το δημόσιο πρότασης στις άλλες περιπτώσεις με μεγαλύτερες οφειλές. Οι προβλέψεις του νομοσχεδίου διατηρούν σειρά κενών ως προς την εμπλοκή του δημοσίου (ενδεικτικά απουσιάζει ο ορισμός της «πλέον συμφέρουσας» για το δημόσιο πρότασης). Κυρίως, όμως, το νομοσχέδιο αποτυγχάνει να διαφυλάξει πλήρως από τον κίνδυνο κατηγορίας για απιστία κατά του δημοσίου τα στελέχη που θα βάλουν την υπογραφή τους σε μια θετική ψήφο υπέρ της «συμφέρουσας» πρότασης ή σε μια συμφωνία αναδιάρθρωσης πριν τη δικαστική επικύρωση ή ακόμα περισσότερο αν αυτή δεν κατατεθεί τελικά για επικύρωση.

Σχετικά, η πρόβλεψη για το «ακαταδίωκτο» των στελεχών που καλόπιστα, και εντός καθαρισμένων διαδικασιών, θα συμμετέχουν σε προ-πρωχευτικές διαδικασίες και θα υπογράφουν συμβάσεις θα πρέπει, αναπόφευκτα, να καλύπτει και τα στελέχη του Δημοσίου, τόσο στα πλαίσια του νομοσχεδίου όσο και στην επέκταση της διαδικασίας αυτής στο Άρθρο 102 του Ν 3588/2007.

Ακόμα και έτσι όμως, παραμένει ότι η ριζική λύση του προβλήματος λήψης της απόφασης διαγραφής οφειλών του κράτους θα έπρεπε να είναι η αναλογική εφαρμογή στις απαιτήσεις του δημοσίου της απόφασης των ιδιωτών πιστωτών, τουλάχιστον για τις περιπτώσεις που οι απαιτήσεις του κράτους δεν απαιτούν πλειοψηφία και πάντα με σεβασμό Συνταγματικών προβλέψεων και του Ενωσιακού δικαίου.

Η διαφαινόμενη, σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσιογραφικές πληροφορίες, πρόθεση του κράτους να μειώσει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του, σε μια εύλογη αναλογία με τη μείωση των απαιτήσεων των ιδιωτών πιστωτών, αποτελεί μια θετική και πολύ σημαντική εξέλιξη. Απομένει όμως η εφαρμογή αυτής της σημαντικής απόφασης και στο υφιστάμενο προ-πτωχευτικό δίκαιο, που είναι το πιο κατάλληλο για τον χειρισμό πολύπλοκων υποθέσεων μεγάλων οφειλετών.

Β) Πέρα από το Δημόσιο και τις τράπεζες υπάρχουν και οι ιδιώτες πιστωτές, και κυρίως προμηθευτές. Το νομοσχέδιο που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση καταρχήν προσπαθεί, μέσω ενός πολύπλοκου αλγόριθμου, να προστατέψει από τη διαγραφή απαιτήσεων τους μικροπρομηθευτές, μέσω της εξαιρέσής τους από τη διαδικασία. Το σκεπτικό που διαφαίνεται είναι ότι η αύξηση της φερεγγυότητας του οφειλέτη μέσω της διαγραφής κυρίως των απαιτήσεων μεγάλων προμηθευτών και τραπεζών (αλλά και μέσω της ουσιαστικής πλέον συμμετοχής του Δημοσίου) θα εξασφάλιζε την ομαλή αποπληρωμή του συνόλου των απαιτήσεων των μικροπρομηθευτών. Καταρχήν, τέτοιοι πολύπλοκοι αλγόριθμοι συχνά, όταν εφαρμόζονται σε συνθήκες πραγματικής ζωής, λειτουργούν απρόβλεπτα και δεν οδηγούν στο καταρχήν επιθυμητό, για το νομοθέτη, αποτέλεσμα. Επίσης, κάθε προσπάθεια εισαγωγής στη διαδικασία μορφών προστασίας απαιτήσεων πέρα από τις εξασφαλίσεις που έχουν ήδη συμφωνηθεί κινδυνεύει να υπονομεύσει τη Δικαιοσύνη, καθώς και τη νομική ισχύ και λειτουργικότητα του μηχανισμού.

Ενώ η προστασία των μικροπρομηθευτών είναι κατανοητή επιθυμία του νομοθέτη, μια εναλλακτική προσέγγιση θα οδηγούσε σε παρόμοιο αποτέλεσμα και μάλιστα χωρίς η πολυπλοκότητα των διαδικαστικών προβλέψεων να εκθέσει το όλο εγχείρημα σε νομικούς κινδύνους και, τελικά, στο ενδεχόμενο αποτυχίας. Συγκεκριμένα, ο εύλογος φορολογικός χειρισμός των ζημιών που προκύπτουν από διαγραφές καθώς και ο αντιλογισμός των φορολογικών υποχρεώσεων που γεννήθηκαν με την πρωτογενή εγγραφή, δηλαδή η δυνατότητα συμψηφισμού της ζημιάς με μελλοντικά κέρδη και η επιστροφή των φόρων και τελών που αναλογούν και έχουν ήδη καταβάλλει οι προμηθευτές επί τιμολογίων που αντιστοιχούν σε απαιτήσεις που διαγράφονται, θα βοηθούσε πολλούς, και ειδικά τους μικρότερους για τους οποίους κάθε ένεση ρευστότητας έχει πολλαπλάσια αξία. Μια τέτοια [πρακτική αναγνωρίζεται και διεθνώς ως θετική](#), καταγράφεται [ως καλή πρακτική από την Παγκόσμια Τράπεζα](#) και υπάρχουν [και σχετικές συστάσεις του ΔΝΤ](#).

Σε ό,τι αφορά τον ΦΠΑ σε περίπτωση ολικής ή μερικής μη πληρωμής του τιμήματος, οι φορολογικές αρχές με την ΠΟΛ1069 του Ιουνίου 2016, σε συνέχεια της 129/15 γνωμοδότησης του ΝΣΚ επί του Άρθρου 19 του Κώδικα ΦΠΑ (Ν2859/2000), περιόριζαν την έκπτωση αυτή στην περίπτωση που η εταιρεία έχει υπαχθεί σε ειδική εκκαθάριση (Αρ. 106ια Ν3588/07) και όχι σε προηγούμενα στάδια, όπως ενδεικτικά αυτό της εξυγίανσης του Άρ. 99. Στο βαθμό μάλιστα που το Αρ. 106ια έχει καταργηθεί, η σχετική δυνατότητα ανάκτησης του ΦΠΑ που έχει καταβληθεί έχει και αυτή καταργηθεί πλήρως. Είναι εύλογο συνεπώς, να προβλεφθεί εκ νέου και ρητά η δυνατότητα αυτή τόσο για τις οφειλές που διαγράφονται στα πλαίσια του εξωδικαστικού μηχανισμού όσο και μέσω των διαδικασιών του Άρθρου 99 που παραμένουν ως προς την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, αλλά και των άλλων διαδρομών του πτωχευτικού δικαίου.

Την ίδια ώρα θα πρέπει ο φόρος εισοδήματος που έχει ήδη καταβληθεί ως αποτέλεσμα της τιμολόγησης των απαιτήσεων που διαγράφονται να έχει παράλληλη και ίδια αντιμετώπιση από τις φορολογικές αρχές, με αντίστοιχη τροποποίηση των προβλέψεων της ΠΟΛ. 1056/2-3-2015. Συνολικά, θα πρέπει να νομοθετηθεί ο

όμοιος χειρισμός αντιλογισμού όλων των φορολογικών υποχρεώσεων που γεννήθηκαν με την πρωτογενή εγγραφή.

Ένα άλλο κρίσιμο πεδίο στο οποίο θα πρέπει να υπάρξει αυτή η εναρμόνιση είναι τα κριτήρια που απαιτούνται για την ενεργοποίηση της πρόβλεψης του Νόμου για δυνατότητα σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Συγκεκριμένα, η ΠΟΛ. 1056/2-3-2015 λειτουργεί μαξιμαλιστικά ως προς την απαίτηση του Άρθρου 26, παράγραφος β, του Ν4172/2013 ο πιστωτής «να έχει αναλάβει κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση είσπραξης», και την εξειδικεύει φτάνοντας να προαπαιτεί την απόδειξη αφερεγγυότητας του οφειλέτη. Αυτή η πρόβλεψη όμως ξεπερνάει κατά πολύ τις απαιτήσεις ένταξης μιας επιχείρησης στις διαδικασίες του Άρθρου 99 ή τις προβλέψεις του νομοσχεδίου. Συνεπώς, θα πρέπει τα σχετικά κριτήρια να εναρμονιστούν σε όλες αυτές τις περιπτώσεις και να οριστούν σε ένα κοινό επίπεδο, το οποίο μάλιστα να είναι συμβατό με την ένταξη στην όλη διαδικασία επιχειρήσεων που ακόμα λειτουργούν, έστω με προβλήματα.

Φορολογικά ζητήματα διαγραφών:

- Να επιστρέφεται σε προμηθευτή ο ΦΠΑ που έχει καταβληθεί επί αξίας τιμολογίου που διαγράφεται εντός εξωδικαστικής ή άλλης προ-πτωχευτικής και πτωχευτικής διαδικασίας.
- Αναλογικά να ισχύσει ακριβώς ο ίδιος αντιλογισμός για τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος που έχει καταβληθεί, αλλά και κάθε άλλη φορολογική υποχρέωση που γεννήθηκε με την αρχική εγγραφή.
- Το δικαίωμα της πίστωσης φόρου που θα προκύψει λόγω της ζημιάς από διαγραφή απαίτησης να επιβιώνει για απεριόριστο χρόνο και να είναι ανθεκτικό κατά αναλογία και με ασφάλεια δικαίου σε εταιρικούς μετασχηματισμούς.
- Για τον οφειλέτη, να μην θεωρείται φορολογητέο εισόδημα η διαγραφή στα πλαίσιο των ίδιων διαδικασιών όχι μόνο οφειλών προς τράπεζες, αλλά και προς λοιπούς ιδιώτες και το δημόσιο.
- Όλα τα παραπάνω να ισχύσουν παράλληλα και εντός του χρονικού πλαισίου ισχύος όλων των άλλων προβλέψεων που πλαισιώνουν τις διαδικασίες εξωδικαστικής ρύθμισης και παράλληλης ενεργοποίησης λοιπών προ-πτωχευτικών και πτωχευτικών διαδικασιών.

Δυστυχώς, η διάρκεια και το βάθος της κρίσης σημαίνουν ότι ακόμα και αν μια επιχείρηση ωφεληθεί των προαναφερόμενων βελτιώσεων, είναι πιθανόν να μην αρκεί η προθεσμία των 5 ετών που ισχύει σήμερα για τον συμψηφισμό της ζημιάς που προκύπτει από μια διαγραφή απαίτησης με μελλοντικά κέρδη (Άρ. 27, παρ. 1, Ν4172/2013). Συνεπώς θα πρέπει να παραταθεί ανάλογα η προθεσμία αυτή, κατά προτίμηση για

απεριόριστο χρονικό διάστημα όπως [προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τα σχέδια οδηγίας για την CCTB και CCCTB](#). Αντίστοιχα, θα πρέπει το δικαίωμα αυτό να επιβιώνει πιο αυτόματα σε εταιρικούς μετασχηματισμούς, ειδικά λόγω της αύξησης του αριθμού αυτών στα πλαίσια των αναδιαρθρώσεων που θα γίνονται. Σχετικά, θα πρέπει το βάρος απόδειξης ότι ο μετασχηματισμός δε γίνεται για λόγους φοροδιαφυγής να μην επιβαρύνει τον φορολογούμενο, όπως προβλέπεται σήμερα (Αρ. 27, παρ. 5, Ν4172/2013), κυρίως χάρη της ασφάλειας δικαίου.

Έχει σημασία όλα τα μέτρα αυτά να έχουν παράλληλη ισχύ. Η ικανότητα ενεργοποίησης όλων των διατάξεων που θα καταστήσουν το πλαίσιο αναδιαρθρώσεων και διαγραφών λειτουργικό στην πράξη, πρέπει να εξασφαλιστεί με οριζόντιο και πλήρη τρόπο, περιλαμβάνοντας και την επέκταση του χρόνου ισχύος σε διατάξεις που αναμένεται σύντομα, και πριν την πλήρη ανάπτυξη του μηχανισμού, να εκπνεύσουν. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι ότι λήγει στο τέλος του 2017 η πρόβλεψη του Άρ. 62 Ν4389/16, που ορίζει ότι δεν θα αποτελέσει για τον οφειλέτη φορολογητέο εισόδημα το ύψος των διαγραφόμενων τραπεζικών οφειλών στα πλαίσια εξωδικαστικού συμβιβασμού. Είναι προφανής η ανάγκη επέκτασης αυτής της νομοθετικής πρόβλεψης, όχι μόνο χρονικά αλλά και ως προς το περιεχόμενο για τη διαγραφή οφειλών προς ιδιώτες εκτός τραπεζικών ιδρυμάτων αλλά και του Δημοσίου. Επίσης, αυτή η διάταξη πρέπει να αποκτήσει ισχύ και πέρα των εξωδικαστικών συμβιβασμών για διαγραφές εντός προ-πτωχευτικών διαδικασιών που θα συνεργάζονται με το πλαίσιο αυτό, όπως το Άρθρο 99 για αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων.

Εφόσον αντιμετωπιστούν τα προαναφερόμενα, θα έχει δημιουργηθεί ένα πλαίσιο το οποίο, σε γενικές γραμμές, θα μπορεί να λειτουργήσει και να εξασφαλίσει την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Ακόμα και έτσι θα χρειαστούν ορισμένες τεχνικές βελτιώσεις, που ως σύνολο είναι σημαντικές, στο νομοσχέδιο.

Ενδεικτικά:

- Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι οφειλές που θα εντάσσονται για όσους έχουν πτωχευτική ικανότητα συνδέονται με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.
- Σύνδεση της διαδικασίας με το υφιστάμενο εταιρικό δίκαιο και τις προβλέψεις που αυτό έχει για μηχανισμούς διάγνωσης δυνητικών προβλημάτων στη λειτουργία των επιχειρήσεων (έλεγχος ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και καταγραφή ουσιαστικών αβεβαιοτήτων, προβλέψεις για σύγκλιση Γενικής Συνέλευσης σε περίπτωση μεγάλης μείωσης μετοχικού κεφαλαίου) και στη συνέχεια ένταξης των περιπτώσεων αυτών στους μηχανισμούς ρύθμισης οφειλών.
- Χρήση του μηχανισμού διαμεσολάβησης ως πρώιμο στάδιο στις περιπτώσεις που υπάρχουν μόνο ιδιώτες πιστωτές.
- Εκλογίκευση του μηχανισμού υποβολής αντιπροτάσεων, με τον lead creditor να καταθέτει μια πρόταση, επί αυτής να γίνονται διαπραγματεύσεις και το προϊόν αυτών να αποτελεί το αντικείμενο της ψηφοφορίας.
- Δεν θα πρέπει να υπάρχει καταρχήν αριθμητικός περιορισμός στους συντονιστές, αλλά ο αριθμός τους να καθοριστεί στην πράξη από την ανάγκη ταχείας διαχείρισης των αιτήσεων που θα έχουν υποβληθεί.
- Αντίστοιχα, η δυνατότητα απεριόριστης και χωρίς προϋποθέσεις αναβολής της προθεσμίας μέσα στην οποία θα πρέπει οι συντονιστές να προωθήσουν τον φάκελο στους πιστωτές θα πρέπει να απαλειφθεί.
- Θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα διερεύνησης της πληρότητας του καταλόγου πιστωτών, ειδικά στις περιπτώσεις επιχειρήσεων με βιβλία κατώτερης κατηγορίας, αλλά και γενικότερης επαλήθευσης του περιεχομένου της αίτησης.

- Ο συντονιστής θα μπορούσε να αναλάβει πιο ουσιαστικό ρόλο, ειδικά ως προς την επαλήθευση αυτή αλλά και τη διαδικασία δυνητικού ορισμού διαχειριστή αφερεγγυότητας, ο οποίος θα διερευνήσει παραπέρα το ζήτημα, στην περίπτωση που υπάρχουν ενδείξεις ότι ο οφειλέτης είχε μη καλόπιστη συμπεριφορά στο κρίσιμο χρονικό διάστημα που προηγείται της υποβολής της αίτησης.
- Δε διασαφηνίζεται αν η αμοιβή του συντονιστή είναι προ ΦΠΑ, και αυτή μπορεί να είναι μικρή για πιο σύνθετες περιπτώσεις.
- Χρειάζονται [εκλογίκευση οι ευθύνες](#) όσων διοικούν επιχειρήσεις, ειδικά όταν σε υψηλού ρίσκου σχήματα που εξέρχονται αναδιρθρώσεων συμμετέχουν στη διοίκηση εκ μέρους δανειστών ή επενδυτών. Αυτή η παρατήρηση αφορά [πρωτίστως, αλλά όχι μόνο, την «αλληλέγγυα ευθύνη»](#) έναντι ασφαλιστικών ταμείων.
- Ταχεία υλοποίηση της διαφαινόμενης βούλησης να γίνουν, όπου χρειάζονται, οι επιμέρους προσαρμογές για τον χειρισμό των επιπτώσεων των διαγραφών στον ισολογισμό των τραπεζών και τα εποπτικά κεφάλαια, όπως είναι ο χειρισμός του αναβαλλόμενου φόρου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, προτείνονται οι ακόλουθες αλλαγές:

1. Επιβεβαίωση της προοπτικής ουσιαστικής συμμετοχής του Δημοσίου σε διαγραφές οφειλών και επέκταση αυτής της πρακτικής και στις λοιπές διαδικασίες του προ-πτωχευτικού δικαίου, όπως τις αναδιρθρώσεις του Άρθρου 99 Ν3588/07.
2. Αυτόματη μετάπτωση των περιπτώσεων με οφειλές άνω των €2 εκατ. στις προβλέψεις του Άρθρου 99 Ν3588/07, ρητή πρόβλεψη ουσιαστικής μείωσης των οφειλών του Δημοσίου, και ρητή πρόβλεψη ότι λοιποί όροι πέραν της αναδιάρθρωσης όπως μετοχοποίηση οφειλών, συμμετοχή σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και η αλλαγή διοίκησης θα θεωρούνται ουσιώδεις και η μη τήρηση τους επισύρει ακυρότητα της συμφωνίας. Δυνατότητα τέτοια μετάπτωσης για περιπτώσεις οφειλετών με ενδιάμεσου ύψους οφειλές αλλά και διατήρηση της αντίστροφης πορείας εφόσον συμφωνηθεί για ένταξη στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών.
3. Ανάλυση, παράλληλα με την ανάλυση βιωσιμότητας, των επιπτώσεων στον ανταγωνισμό σε περιπτώσεις σημαντικών οφειλετών σε όλες τις αγορές και ιδιαίτερα τις ολιγοπωλιακές. Ο διορισμός ειδικών να είναι σε όλες τις κατηγορίες απόφαση των πιστωτών και όχι υποχρεωτική διαδικασία.
4. Εμπλοκή του Δημοσίου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε αναλογία με τη συμμετοχή του στις διαγραφές οφειλών και με τρόπο που να μην απαιτεί δικαστική εμπλοκή, ειδικά όταν δεν έχει την πλειοψηφία των απαιτήσεων.
5. Ψήφιση της διάταξης για το ακαταδίωκτο στελεχών τραπεζών και του Δημοσίου που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την υλοποίηση των συμφωνιών αναδιάρθρωσης οφειλών, όσο δρουν εντός ενός προκαθορισμένου πλαισίου.
6. Συνυπολογισμός στη διαδικασία του ιστορικού του οφειλέτη όταν είναι συνεργάσιμος οφειλέτης. Δυνατότητα ενεργοποίησης παραπέρα μηχανισμού διερεύνησης της καλής πίστης του οφειλέτη, όταν υπάρχουν ενδείξεις μη καλόπιστης συμπεριφοράς στο κρίσιμο διάστημα πριν την υποβολή της αίτησης.
7. Αξιοποίηση των παραπάνω ώστε η διαδικασία για τους πολλούς, μικρούς, οφειλέτες να αποκτήσει πραγματικό εξωδικαστικό χαρακτήρα, έστω με την πρόβλεψη για απλή επικύρωση από τη γραμματεία Δικαστηρίου στα πρότυπα των συμφωνιών διαμεσολάβησης.

8. Να επιστρέφεται σε προμηθευτή ο ΦΠΑ που έχει καταβληθεί επί αξίας τιμολογίου που διαγράφεται εντός εξωδικαστικής ή άλλης προ-πτωχευτικής ή πτωχευτικής διαδικασίας.
9. Αναλογικά να ισχύσει ακριβώς το ίδιο για τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος που έχει καταβληθεί αλλά και να αντιλογίζεται, αντίστοιχα και ρητά, κάθε άλλη φορολογική υποχρέωση που γεννήθηκε με την πρωτογενή εγγραφή.
10. Το δικαίωμα συμψηφισμού της ζημιάς που θα προκύψει από τη διαγραφή με μελλοντικά κέρδη να επιβιώνει για απεριόριστο χρόνο, και να είναι ανθεκτικό κατά αναλογία και με ασφάλεια δικαίου σε εταιρικούς μετασχηματισμούς.
11. Για τον οφειλέτη, να μην θεωρείται φορολογητέο εισόδημα η διαγραφή στο πλαίσιο των ιδίων διαδικασιών όχι μόνο οφειλών προς τράπεζες, αλλά και οφειλών προς λοιπούς ιδιώτες και το δημόσιο.
12. Όλα τα παραπάνω, που αφορούν το χειρισμό των επιπτώσεων στον ζημιούμενο και τον επωφελούμενο, θα πρέπει να περιληφθούν σε ένα άρθρο, να ισχύσουν παράλληλα και για όλη την περίοδο ισχύος και των άλλων προβλέψεων που πλαισιώνουν τις διαδικασίες εξωδικαστικής ρύθμισης, αλλά και της παράλληλης ενεργοποίησης λοιπών προ-πτωχευτικών και πτωχευτικών διαδικασιών.

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€435 δισ.
72% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€58 δισ.
44% συνόλου*

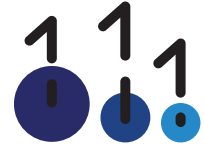
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€77 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
44% κερδών***

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
220.000

ΜΙΣΘΟΙ
€4,6 δισ.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2 δισ.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,6 δισ.

*Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ
** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων
*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

